

DE BA

ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Tori II : 1a, Blaast de bazum!

Vrijdag 2 Februari 1900.

Dagg. I : 4, Is het voor u lieben wel de tijd / dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit hijs woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post f 1.50. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-Afrika f 1.75. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1—10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 32 maal.

UITGEVER:

C. PH. ZALSMAN,
KAMPEN.

Advertentiën en Bestellingen vrachtwij te adresseeren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. — Binnenlandsche Ruilbladen, Inzenden Stukken en Werken ter recensie aan den HOOFDREDACTEUR, DR. H. BAVINCK te KAMPEN. —

Officiële Kerkelijke Berichten enz.

N. B.!

Gelijk hierboven vermeld staat, zende men Ruilbladen, Inzenden Stukken en Recensie-werken aan den Hoofd-Redacteur: Dr. H. BAVINCK. Kerkelieus, Ontvangsten enz. aan dHr. C. Mulder.

PLAATSELIJKE KERKEN.

CUDEMBORG, 26 Jan. 1900. Heden werd onze gemeente verblijd door het bericht, dat onze beroepen Herder en Leeraar, Da. D. Kollberg van Barneveld, met vrijmoedigheid die roeping aanvaardde.

Namens den Kerkeraad,
Jous. v. d. Berg, Scriba.

KATWIJK A/D RIJN, 29 Jan. 1900. J. I. Zaterdag ontvingen we van Ds. S. O. Los bericht, dat ZEW. voor onze roeping bedankt.

Namens den Kerkeraad,
W. Voors, Scriba.

GROOTECAST, 1 Febr. 1900. Het adres van den kerkeraad is voortaan aan den Welcerw. heer Ds. B. v. d. Werff. Nog brengt de kerkeraad zijn hartelijken dank aan den Consul, den Welcerw. heer Ds. M. Meindersma van Olderk, en aan alle predikanten, kandidaten en studenten, die tijdens de vacature hunne diensten aan de gemeente hebben bewezen.

Namens den Kerkeraad,
A. de Vries, Scriba.

's-GRAVEMOER, 16 Jan. 1900. De Geref. kerk te dezer plaatse had het voorrecht haar vijftig-jarig bestaan in een bid- en dankuur te herdenken. Bij

deze gelegenheid trad als eerste spreker op onze geachte Consul, de Welcerw. heer Ds. S. Datema van Vrijhoeve-Cappelle, met te laten zingen Ps. 103 : 1. ZEW. had tot tekstwoorden Ps. 48 : 10 en gaf eerst een historisch overzicht van het ontstaan en den voortgang der gemeente, welke strijd zij dooreed had, en hoe ook geschied, stond ze nog als gemeente tot op dezen dag. Hij wees er verder op om toch Gods weldaden niet te vergeten. Onder het zingen van Ps. 77 : 7, trad als tweede spreker op Ds. C. Lindeboom van Sprang, met de woorden uit Deut. 8 : 2. In schoone woorden schetste ZEW. het verblijf van de kinderen Israels in de woestijn, als beeld van de strijdende kerk op aarde, en wees op de belofte Gods aan zijn volk, als men in den weg van zijne geboden wandelt. Onder het zingen van Ps. 118 : 6, trad als derde spreker op Ds. Binnema van Tilburg, met een woord naar Nehemia en zijn terugkeer uit Babel, de gemeente wijzende op hare roeping in dezen. Na dank- en smeekgebed en het zingen van Ps. 118 : 6 eindigde deze samenkomst, Gode alleen de eer!

Namens den Kerkeraad,
R. BORSTLAP, Scriba.

CLASSES.

Classis Harderwijk.

Vergadering op Donderdag 8 Febr. 1900, 's morgens 11 uur (voormalige Chr. Geref. kerk). Het Agendum bevat o. a. : De kerkeraad der Geref. kerk te Harderwijk geeft de Classis in overweging, om den Cl. Zendingdag

dit jaar, bij wijze van proef, in den zomer te houden bij voorkeur D. V. op den 2en Pinksterdag.

Namens de roepende kerk te Wesp,
C. M. W. PLET, Praeses.
K. GROEN, Scriba.

Classis Gouda.

Class. Verg. der Geref. kerken in de Classis Gouda 13 Febr. 1900 ten 9½ uur Noorderkerk te Gouda. Onder 't Agendum komt voor : Van Nieuwerkerk a d IJssel „Volkstelling.” Van Schoonhoven B en Willige-Langerak „Gesalarieerde agenten.”

De roepende kerk van Willige-Langerak,
Namens haar,
J. RIJNEVELD.

ONTVANGSTEN.

Voor de Wilp.

Sedert de laatste opgave ontvangen van de Geref. kerk te Wirdum f 1.50, Groningen A f 10, Oostwilde Oldambt f 2.50, Kampen f 12.35.

Voor bovengenoemde giften zeggen wij de kerken hartelijk dank, in de stille verwachting en hope levende, dat de Heere nog vele harten en beurzen moge openen, opdat ook onze zwakke gemeente ruimschoots in de weldaden des Heeren moge genieten.

De Wilp, 29 Jan. 1900.

L. ERINGA, Scriba.

Voor de Evangelisatie in de Prov. Groningen.

Coll. v'd gem. Groningen B f 26.56
Door Ds. Oegema, gift gev. i. h. kerkzakje te Wilpervank f 2.50
Van de Vereen. „de Zendingssak” uitgaande v'd Geref. Jongelings-Vereen. „Timotheüs” te Mid-

delstun f 10,—
P. POSTMA, Penningw.

Warfum, 29 Jan. 1900.

Prov. kas voor Hulpbehoevende kerken in Overijsel.

Van Ommen, na aftrek v. onk. f 9.95
De Penningmeester,
Scriba, v. d. M.

Deventer, 29 Jan. 1900.

Voor de Theologische School.

Musselkanaal (S. C.)	f 19.50	Garijp (6 Dec)	f 6.42½
Beetgum (S. C.)	8.14½	Britsum	7.32½
Wirdum (6 Dec)	8.87½	Hijum	2.32½
Marrum	5.53½	Bergum	2.50
Snaaiwoude	10.95	Hallum	15.—
St.-Jacobi-Parochie (6 Dec)	2.37½		

De Penningmeester
van de Theologische School,
Dr. H. FRANKEN.

Zwolle, 27 Jan. 1900.

Potgietersingel 120.

Voor de Zending onder de Joden.

Met hartelijken dank werd door mij ontvangen : Van J. G. v. d. Hoogt zijnde door P. Smit te Schokland verzameld onder de ingevroren schippers f 2.— Van D. Dresselhuys te Drieberg f 2.— Van de Mannenveren. „Zait aan alle wateren” te Franeker f 2.50
Van Meij. T. Bonnema te Middelstum namens de Centraalvereniging van de Meisjesveren. aldaar f 12.50
Door Ds. Kropveld van D. v. d. Nieuwegiesen te Rotterdam f 15.—
Van Ds. J. J. Koopmans te Rockanje f 2.30
Van idem voor laten lezen van de Standaard f 1.—
Door O. J. Sangers te Oosterend van de Zendingssak f 2.—

Onder aanbeveling,

Rotterdam,
26 Jan. 1900.
N. KOORS,
Oost-Molenstraat 5.

KENNIS EN LEVEN.

III.

Gelijk in God, zoo zijn kennis en leven ook in Christus één. De Vader gaf den Zoon, het leven te hebben in zichzelf; en deze Zoon heet ook de Logos, het Woord, dat in den beginne bij God en zelf God was, Joh. 1 : 1.

Johannes onderscheidt zich terstond van de andere Evangelisten daarin, dat hij zijn Evangelie niet aanvangt met de menselijke geboorte van Jezus, maar tot de eeuwigheid opklimt. Hij gewaagt niet van Jozef en Maria, van stal en kribbe, van herders en wijzen, van Bethlehem en Nazareth. Maar hij stijgt tot het begin van alle dingen op en legt in de diepten der eeuwigheid de grondslagen van zijn Evangelie.

Christus toch werd niet eerst de openbaring Gods, toen Hij op aarde verscheen, maar Hij was het eeuwiglijk : in den beginne was Hij reeds het Woord, dat bij God en zelf God was. Daarom noemt Johannes Hem ook het Woord Gods. Alle woord is uiting van gedachte, openbaring van een verborgen, innerlijk, persoonlijk leven. Het wezen eens menschen blijft ons onbekend, zolang het niet in het woord zich voor ons ontsluit; in het woord deelt iemand zijn leven, zijn ziel, zijne persoonlijkheid aan ons mede; en daarom is het woord te machtiger, naarmate een mensch er zichzelf in geeft.

Zoo was en is Christus van eeuwigheid het Woord Gods. In Hem wordt het Goddelijk wezen openbaar, want de Vader deelt in Hem zijn leven mede, spreekt in Hem de gansche volheid zijner gedachten uit, straalt in Hem al zijne deugden en volmaaktheden af. Woord en leven zijn in Hem één; Hij is God uitgesproken

en God gegeven; God zich openbarende en God zich mededeelende. Hij is de middelaar, de eenige en een eeuwige middelaar, door wien God zijne kennis en zijn leven ons schenkt. De generatie is grondslag van alle revelatie, in schepping en herschepping beide.

In de eerste plaats is de Zoon de middelaar der schepping in het gemeen. Door Hem als het Woord, den Logos, werden alle dingen; en zonder Hem werd zelfs niet één ding, dat en wat het geworden is. Alle dingen in hemel en op aarde, beide zienlijke en onzienlijke werden door, in en tot Hem geschapen, en hebben in Hem hun bestand en vastigheid, hun eenheid en systeem. Alles berust daarom op gedachte en heeft een logisch bestaan. Er ligt aan de schepping geen eeuwige, donkere, onbegrijpelijke stof ten grondslag. Zij heeft zich niet allengs door eigen kracht uit onbewuste, donkere stof tot de hoogten des lichts en des levens opgeheven. Maar van den beginne aan stond zij in het licht van het Woord. Zij ligt naakt en open voor Gods alziend oog en wordt door Hem tot op den bodem doorschouwd. Zoover zij bestaat, is zij kenbaar. De grenzen van het kenbare vallen met die van het zijnde saam. Voor het agnosticisme is er daarom geen plaats. Waar het weten ophoudt, vangt de kennis des geloofs aan. Door het geloof verstaan wij, dat de wereld daartoe door het woord Gods toebeleid is, opdat het niet alzo wezen zou, dat de zienlijke dingen ontsonden uit dingen, die onder de oogen verschijnen.

Maar veel nauwer dan de band aan de schepping in het algemeen, is die, welke het Woord aan de menschen verbindt. In den Logos was leven, leven van allerlei aard en van

allerlei schepselen. Immers was Hem door God gegeven, het leven te hebben in zichzelf. Uit en door Hem zijn ook de menschen het leven deelachtig. Maar bij deze moet het leven zich verheffen tot licht. Dat is mogelijk, omdat Hij, in wien de volheid des levens is, ook is het eeuwige, oneindige Woord. En het leven, dat uit Hem den menschen geschonken wordt, is van dien aard, dat het hun licht tevens is.

Licht is in het Evangelie van Johannes een beeld, niet zoozeer van gerechtigheid en zaligheid, als wel van kennis en waarheid. Het licht schijnt, 1 : 5, verlicht, 1 : 9; en wordt gehaat door degenen, die kwaad doen, wijl hunne werken erdoor openbaar worden, 3 : 19—21. Het leven, dat voor menschen in den Logos is, is het middel tot hunne verlichting, de bron van hun kennis. Wilt Hij het Woord, de Logos is, in wien God zijne gedachten uitspreekt en door wien alle dingen geschapen zijn, is er voor menschen geen kennis, dan door gemeenschap aan het Woord.

Dat geldt zeer zeker bovenal van de kennis Gods. Maar het heeft toch gansch in het algemeen op alle kennis betrekking, welke de mensch deelachtig is of worden kan. Het leven van den Logos is het licht der menschen op alle gebied van kennis en wetenschap. Door den Logos is er logos, gedachte, in alle geschapene dingen; door Hem is er ook logos, gedachte, in den mensch. De samenstemming en verwantschap tusschen de rede in den mensch en de gedachte in de dingen is door Hem gelegd en heeft in Hem haar bestand. Het is het licht van den Logos, dat in den mensch en in de wereld schijnt, en, indien het in deze beide samenvalt, den mensch tot kennis brengt.

Indien dat echter reeds in het algemeen van alle kennis geldt, dan toch bovenal van de kennis, welke de mensch aangaande God bezit en verkrijgen kan. Op dit gebied inzonderheid is het leven van dengene, die het Woord Gods is, het licht der menschen. Want in Hem heeft God zichzelf uitgesproken en zichzelf gegeven, zijne oneindige kennis en zijn oneindig leven medegedeeld. En daarom is er in menschen geen kennis, hoe gering ook, van het Goddelijk wezen, dan door het Woord, dat in den beginne bij God en zelf God was.

Dit was het geval, ook toen de mensch nog niet gezondigd had. Maar het geldt nu in verdubbelde mate, wijl de mensch door de zonde het licht en het leven verloor en aan de duisternis en den dood werd overgegeven. Nu was het niet genoeg, dat het licht des Woords scheen in de duisternis, want de duisternis begreep het niet. Nu moest het op aarde neerdalen en vleesch worden in Christus.

En dat is geschied. Het Woord is vleesch geworden en heeft onder ons gewoond. Tweeërlei taak kwam Christus daarom op aarde vervullen : den Vader verklaren en het eeuwige leven schenken. Het licht is in Hem geworden tot waarheid en het leven tot genade. Beide hebben daardoor tegenover de zonde met haar duisternis en dood een antithetisch karakter aangenomen, opdat de mensch zo samen weer door het geloof deelachtig zou kunnen worden.

BAVINCK.

DARWINISME

EN

TELEOLOGIE.

Van de hand van Prof. David Macdill is korten tijd geleden eene studie ver-

schenen, die ook hier te lande de aandacht verdient.

Prof. Macdill is hoogleeraar aan de Theol. School te Xenia, in den Staat Ohio, North-America; geeft daar college in Apologetiek, Kerkgeschiedenis en Kerkrecht en leidt met drie ambtgenooten (Moorehead, Irons en Kyle) predikanten op voor de United Presbyterian Church in Amerika; dezelfde kerk, welke onderhandelingen over eeniging aanknoopt met de Hollandsche Christ. Gereformeerde kerk in dat land.

Het werk van Prof. Macdill is getiteld : *Common Sense and Logic applied to Darwinism and Teleology*, verschenen bij Marshall and Beveridge te Xenia in 1899, en is 194 bladzijden groot.

De Schrijver stond reeds door andere werken : *The Bible a miracle*, *The mosaic authorship of the Pentateuch*, *Modern Pre-millennialism discussed*, in geloovige kringen als een beslist-bijlader van Gods Woord en als een man van degelijke wetenschap bekend.

Het jongste werk, dat van zijne hand verscheen, handhaaft ten volle dezen naam des Schrijvers en werd van verschillende zijden zeer gunstig ontvangen.

Het kenmerkt zich in de eerste plaats door rijke belezendheid. De Schrijver is van het Darwinisme volkomen op de hoogte. Hij beschrijft het niet aan de hand van anderen, maar heeft het zelf uit de eigen werken der voorstanders bestudeerd. Eene gansche reeks van schrijvers haalt hij aan, om zijne beweringen aangaande het Darwinisme te staven.

Daardoor is Prof. Macdill in de tweede plaats geheel zakelijk en objectief. Hij dringt den Darwinisten geen enkele leer op, welke zij niet zelve open en duidelijk hebben uitgesproken. De argumenten, welke voor hun stelsel worden bijgebracht, geeft hij met de eigen woorden der Darwinisten weer. In alles volgt hij hen op den voet.

En eindelijk brengt hij tegen heel dit stelsel zulke gewichtige bezwaren in van Schriftuurlijken, historischen, palaeontologischen aard enz., dat de onhoudbaarheid er duidelijk van in het licht wordt gesteld. Ook volgens dit boek zijn de dagen van het Darwinisme in eigenlijken zin geteld.

Alleen aan het slot stelt de Schrijver een vraag, waarvoor na de degelijke weerlegging van het Darwinisme eigenlijk geen plaats meer is. Als toch de hypothese van Darwin onhoudbaar is gebleken, is het onnuttig, met Prof. Macdill nog te vragen: What, if Darwinism should prove to be true? Dat is van het goede te veel. Ook al zegt de Schrijver, dat de menschen in dat geval toch aan God, aan schepping en voorzienigheid, aan Bijbel en Teleologie zouden blijven gelooven, feitelijk is zulk een bewering aan het slot geen versterking maar verzwakking van de argumenten, die er te voren tegen ingebracht zijn.

Maar behoudens deze en enkele bedenkingen, die meer de details betreffen, bevelen wij dit boek van Prof. Macdill van harte aan allen aan, die zich op de hoogte willen stellen van het Darwinisme en van wat er op Christelijk standpunt tegen ingebracht kan worden.

Soms zouden wij in onze kerken gaan denken, dat er geen andere belangrijke onderwerpen waren, dan van dogmatismen en kerkrechtelijken aard. En zie, rondom ons is er leven en beweging op alle terrein. Er is in onze belijdenis, er is in heel het Christendom niets, dat niet op de heftigste wijze bestreden wordt. De vijand staat gewapend tegenover ons aan alle zijden. En menigmaal ontbreekt het ons aan kennis zoowel van de aanvallen, aan welke wij bloot staan, als van de wijze, waarop wij ons te verdedigen hebben.

Op één punt kan Prof. Macdill ons beter inlichten. Hij kent het Darwinisme in zijne sterkte en in zijne zwakte. Onwillekeurig doet hij denken aan de uitnemende studiën, die indertijd door Dr. W. H. Nieuwenhuis, leeraar thans aan het Gereformeerd gymnasium alhier, over Darwin en het Darwinisme geleverd werden in de *Vrije Kerk* van het jaar 1883, en die nog de kennisneming overwaard zijn.

ONTNUCHTERING.

In de *Kroniek* van het *Gereformeerd Jongelingsblad* las men dezer dagen het volgende:

Over het werk van Ds. van Proosdij: *Theodorus Beza, medaardeur en opvolger van Calvin*, schreef *De Heraut* indertijd: „Dit is nu eens goede lectuur voor onze Jongelingsverenigingen.”

Een dergelijk getuigenis echter kan nu juist niet worden gegeven van Professor Rutgers' thans verschenen studie: *Calvin's Inleid op de Reformatie in de Nederlanden*. Dit ligt trouwens in den aard der zaak.

Ds. van Proosdij is populair schrijver. Dr. Rutgers is man van de wetenschap. Gevolg waarvan zijn moet, dat het werk van den eerste een leesboek voor het groote publiek werd, terwijl de lezing van Professor Rutgers' studie beperkt zal blijven binnen enger kring.

Of dit laatste dan toch niet erg jammer is?

Bekommer u daarover niet: De *één* studie van Professor Rutgers biedt stof te over voor minstens vijftig populaire werken ten bate ook der Jongelingsverenigingen.

Indien Ds. van Proosdij zich een oogenblik aan den zoeten waan mocht hebben overgegeven, dat hij met zijn *Theodorus Beza* een studiewerk had geleverd, dan is hij door deze critiek, evenals door die op zijne Calvin-lezing ten vorigen jare, daarvan thans zeker voorgoed genezen.

Een populair schrijver moge hij zijn; maar op den naam van wetenschappelijk man make hij geen aanspraak — zoo verkondigt het *Gereformeerd Jongelingsblad*.

Geloof men niet, dat zoodanige beoordeeling den lust tot studie, die er in onze predikanten aanwezig mocht zijn, in plaats van dien op te wekken, in de geboorte verstikt?

OUDE LIEFDE ROEST NIET.

Het besluit der Groninger Synode inzake de Theol. School is blijkbaar bij de kerken over het algemeen in goede aarde gevallen.

Van de zijde van B is men blijde, wijl de „aanval” op de Vrije Universiteit is afgeslagen, en men, zoolang vereeniging van de beide opleidingscholen toeft, tot handhaving van de Theol. School zedelijk verplicht en ook gaarne bereid is.

En van den kant van A is men verheugd, wijl de Theol. School bevestigd is en aan de onzekerheid van haar bestaan een einde is gemaakt.

Met de financiën der School gaat het daarom een goeden gang.

Bijzonder groote giften kwamen, op een paar uitzonderingen na, wel niet in; doch zeer vele kerken beantwoordden de circulaire der Synode met eene goede collecte. En het dreigend tekort werd langzamerhand gedekt.

Aan de kerken daarom een hartelijk woord van dank voor de vriendelijke wijze, waarop zij de Synodale circulaire ontvingen en in de behoeften der School voorzien hebben.

Maar natuurlijk, met die ééne maal zijn wij er niet. Het tekort moge gedekt zijn; er moet gezorgd worden, dat er ook in de toekomst geen tekort meer komt of komen kan.

En dat kan best, als ieder het zijne doet. Voor een getal van ruim 600 kerken is de last der Theol. School jaarlijks niet te zwaar.

Ten eerste zijn er nog onderscheidene kerken, die aan het verzoek der Synode, tot het houden eener extra-collecte, nog niet hebben voldaan.

Ten tweede besloot de Synode, dat de Theol. School thans jaarlijks weer twee afzonderlijke collecten ontvangen zou, gelijk zij de vroeger genoot.

En ten derde drong de Synode erop aan, dat de Kerkeraden of Classes in de verschillende kerken Correspondenten zouden aanstellen, die het aantal jaarlijksche contribuanten en contributies trachten te vermeerderen.

Als er op die manier gewerkt wordt, is er niet de minste vrees voor, dat de Theol. School niet van haar financiële zorgen ontheven zal worden.

De krachtige hand, die hier en daar aan den ploeg wordt geslagen, wijst op heeleefde belangstelling en is onderpand van een betere toekomst.

Zij er daarom allerwegen moed, veerkracht, vrouwen ook bij dezen arbeid voor Gods Koninkrijk; en gebiede de Heere er zijnen onmisbaren zegen over!

BAYENCK.

ZELFVERHEERLIJKING.

„Daarom offert hij aan zijn gaven en rookt aan zijn net.”

HABAKUK 1: 16a

(2e Vercolg.)

Het karakter der zelfverheerlijking is misdadig.

Zij is een leugen.

Wat is er van onze waarde?

Wat van ons toekomstige eer?

Wat beteekent ons werk?

Welk recht hebben onze aanspraken? . . .

Zij is vermetel.

Immers, zij vergeet onze afkomst; weestreeft de ontdekking, de poging om ons waar te maken voor God en voor ons zelve; en

steekt Jezus naar de kroon, Jezus, „die alles en in allen is,” in wien de geloofige alles bezit, zijn wijsheid, gerechtigheid en heiligheid, in wien hij volmaakt is, en aan wiens voeten neer te leggen de lof, de dank en de aanbidding zijn eeuwige levenstaak wezen zal.

Zij is schijnheilig.

In averechtsche Godsverheerlijking, leert zij de waarheid. Beluister haar in het: de Heere heeft mij zoo diep ontdekt; Hij deed mij zoo trouw uitkomen voor zijn Naam; Hij gaf mij veel moed tegenover zijne vijanden; Hij deed mij nauwgezet wandelen; Hij gaf mij veel licht in zijn Woord; schonk mij veel bevinding; deed mij innig bidden, en zoo voorts. Terwijl het geloof den klemtoon op: de Heere laat vallen, drukt de zelfzucht op het woordje mij, en wordt het karakter der Farizeën openbaar: „O God! ik dank u, dat ik niet ben gelijk de andere menschen, roovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar. Ik vast tweemaal ter week, ik geef tienden van alles wat ik bezit.”

Zij is verwoestend.

Zij loochent onze bestemming. God schiep den mensch naar zijn beeld, opdat hij God zijnen Schepper recht kennen, Hem van harte liefhebben, en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zoude, om Hem te loven en te prijzen.” En van de geloovigen zegt de Heere: „Dit volk heb Ik Mij geformeed, het zal mijnen lof vertellen.”

Zij onsteelt Gods eer.

Benadeelt den naaste.

Zaait innerlijken wrevel.

Kweekt allerlei afgunst.

Bedroeft den Heiligen Geest.

Dat de geschiedenis spreke. Bileam, de man van gaven en eer, van allerlei tegenstrijdigheden; de man van diepe verzuchtingen en bange vrees, o zijne geschiedenis noopt tot de rede van Ps. 139: „Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart, beproef mij, en ken mijne gedachten. En zie, of bij mij eene schadelijke weg zij, en leid mij op den eeuwigen weg.”

Saul, de man, die bij den aanvang zijner regeering zulk eene goede hope gaf, maar wiens ware aard werd ontdekt, toen het opgewonden volk zong: „Saul heeft zijne duizenden maar David heeft zijne tienduizenden verslagen;” en die, ten laatste als een vijand van God tegen Godsgezanten woedde, ten einde raad naar Endor's tooveres ging, en in wanhoop de hand aan zijn eigen leven sloeg, Saul, zeg ik, is als een baken in zee.

De Schrift heeft niet slechts de snoevende taal van Nebukadnezar bewaard: „Is dit niet het groote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht, en ter ere mijner heerlijkheid?” maar verhaalt ons, hoe hij, met krankzinnig-

heid bezocht, meende in een beest te zijn veranderd en het gras des velds at.

Judas' beeld rijst waarschuwend voor ons op. Judas, dorstende naar grootheid des levens, een man van de wereld, ondernemend en gevat, die in het aardse rijk, dat naar zijne meening Jezus zou stichten, met eer en aanzien dacht bekleed te worden, en die licht geraakt en ijdel, in zijn trots gekrenkt werd, toen de Heiland eene door hem verongelijkte vrouw over haar liefdearbeid prees; Judas, die den Meester verried, en ten slotte den dood der verwijfeling stierf.

Maar ook lezen wij van David, die zich verheef op het getal zijner legerbenden, en wiens hart klopte van angst, toen hij het volk geteld had. Van Hiskia, die met welgevallen zijne schatten toonde. Van Petrus, die steunende op zijn geloof en zijne liefde, meende, dat, wie ook Jezus verloocheenen zou, zijne trouw was boven allen twijfel verheven. Van de discipelen, die om het meesterschap konden twisten, en Jezus het woord ontlokte: „Voorwaar zeg ik u: indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkenen, zoo zult gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.”

(Wordt vervolgd.)

NOTTEN.

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN.

VII.

DAT WIJ ONZE GEESTELIJKE VOORGANGERS WAARDEEREN MOETEN.

Dat wij voor de bevordering van ons geestelijk leven de broeders niet wel missen kunnen, die in het geestelijke gerijpt zijn, behoeft geen betoog. Zij zijn de oogen en handen des lichaams: wie zou ontkennen, dat wij hunne voorlichting en hunnen steun van noode hebben.

Er zijn zelfs zondaren, die hunne tegenwoordigheid op hoogen prijs stellen, omdat zij hopen, dat God hen om hunnentwil sparen zal. Zij zijn den opperschipper gelijk, die niet wilde, dat men Paulus dooden zou, wijl hij geloofde, dat de bemanning slechts om zijnentwil zou worden behouden. Geheel onjuist is hun oordeel niet. God draagt, ja, zegent wel degelijk de goddeloosen om der rechtvaardigen wil. Zoolang Lot in Sodom was, kon de verdervende engel niets tegen Sodom doen; maar pas was Lot de stad uit, of het regende vuur van den hemel. Daarom zoeken de zondaren in tijd van nood het gezelschap der vromen, gelijk men tijdens een onweder naar een dak uitziet om er onder te schuilen.

Dit mag ons wel tot beschaming zijn, ingeval wij onze geestelijke voormannen niet waardeeren. Wij handelen opperlijk tegen ons belang in, zoo wij ons aanstellen, als konden wij hen missen. Men zal misschien zeer vromelijk zeggen, dat men aan zijn God genoeg heeft. Nu ja, als God Daniël in een kuil doet dalen, waar hij in plaats van broeders leeuwen om zich heen heeft, maakt Hij alles goed met zichzelf. Maar wat Hij in buitengewone gevallen doet, mogen wij Hem niet tot regel stellen. Regel is het, dat God het een lid des lichaams door het andere sterkt, het zwakkere door het sterkere; zoo handhaaft Hij zijn wil, dat al de zijnen lichaamsgevoelens in Christus saamverbonden zouden zijn; zoo legt Hij tusschen al de zijnen een wederzijdschen band van gevende en ontvangende liefde. Waarom geeft Hij aan sommigen meer dan aan anderen, meer genade en gaven, meer wijsheid en ervaring? Is het niet om hen in de gelegenheid te stellen ons van dienste te zijn, en ons te prikkelen, om ons van hen te laten dienen? Laat ons dan niet wijzer zijn dan God, door te eischen, dat Hij ons buiten tusschenkomst van onze broeders opbouwen zou. Hier zij Paulus ons ten voorbeeld. Deze tocht begreep zeer de broeders van Rome's gemeente te zien, niet alleen om hun eenige geestelijke gave mede te delen, maar ook om nede verzoeken te worden door het onderling geloof, Rom. 1: 12. Vooral betaamt het hun, die in jaren of in genade nog jong zijn, om zich aan de voeten der meer geoefenden neder te zetten. Het is geen gunstig teeken als er geen lust bij ons is om met onze geestelijke meederen om te gaan.

Toch is ook hier voorzichtigheid van noode. Niet allen zijn vaders en moeders in Israël, die er voor gehouden worden. Niemand ga hier blindelings te werk.

Alleen zulke geestelijke leidsleiden zijn betrouwbaar, die Christus' beeld vertoonen en Christus' woord spreken.

Geef er dan acht op, of zij, die leidslieden geacht worden, iets van Christus' liefde bezitten. Christus zag nooit, gelijk de Farizeën, uit de hoogte op iemand neder, of stootte hem af, omdat hij nog niet stond, waar hij staan

moest. Leert van mij, zeide Hij, dat ik zachtmoedig ben, en nederig van harte. Wie in dezen geest niet tot u komt, is voor leidsman uwer ziel niet geschikt.

Let er voorts op, of uw geestelijke leidsman u aan zich poogt te verbinden, of aan Christus. De rechte leidslieden wijzen evenals Johannes, de Dooper, hunne discipelen van zich af naar het Lam Gods. Zij brengen u zijn Woord en leeren u de Schriften lezen, waarin het opgeteekend staat, om uw geloof niet op hun geloof, maar op zijn Woord te bouwen. Zij spreken zoo, dat gij, als gij van hen gegaan zijt, meer aan Christus denkt, dan aan hen.

Elk moet toezien, dat hij van zijne geestelijke meederen niet dan een heilig gebruik make. Wij loopen zoo licht gevaar om hen tot onze afgoden te stellen. Dat doen wij, als wij onze hope op de zaligheid afhankelijk maken van hun oordeel over onzen geestelijken staat. Of als wij alles, wat zij ons zeggen, gelooven, omdat het ons gezegd wordt van hen. Deze verlijnde afgoderij verraadt zich daarin, dat zij de behoefte aan de gemeenschap met Christus en aan de leiding des Geestes op den achtergrond dringt. Ook daarin, dat wij slechts door onzen afgod gesticht kunnen worden; alle anderen, behalve hem, laten ons koud, hoe treffelijk zij ook mogen zijn. Laat ons dan voorzichtig zijn: wij zijn altijd in gevaar. Zelfs Cornelius viel aan de voeten van Petrus, om hem te aanbidden, zoodat deze tot hem zeggen moest: sta op, ik ben ook zelf een mensch! Hand. 10: 25, 26. Alles is onzer, maar — laat ons toezien, dat wij van niemand zijn dan van Christus, en van God. Gij zult niemand op aarde Vader of Heer noemen, heeft Jezus gezegd, één is uw Vader, God, één is uw Heer, Christus. Als een schepsel zich, door onze schuld, tusschen ons en Christus dringt, dan moeten wij het den vromen dichter nazeggen: schepsel, ga wat uit het licht. Anders komt er mogelijk over ons eene geestelijke duisternis, waaruit geen mensch ons trekken kan. Ook zou het mogelijk zijn, dat wij op zeer gevoelige wijs met onze afgoden werden geslagen.

VAN ANDEL.

VOLKSNODEN.

Troost in nooden.

„Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der barmhertigheden en de God aller vertroosting . . .” 2 Cor. 1: 3. Hoe liefelijk, hoe uitlokkend voor allen die door moeiten, gevaren en smarten worden gedrukt en gejaagd, zijn die namen van God, in Wiens hand aller adem en leven en bij Wien al onze paden zijn! De Vader der barmhertigheden, die vele en groot zijn. „Is een amen en een echo des geloofs op de belijdenis van Daniel, toen hij voor zijn volk worstelde aan den Troon der genade, pleitende op de beloften van Gods onberouwelijke genadegiften en roeping: „Neig uw oor, mijn God! en hoor, doe Uwe oogen op, en zie onze verwoestingen, en de stad, die naar Uwen Naam genoemd is; want wij werpen onze smeezingen voor Uw aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op Uwe barmhertigheden, die groot zijn.” Dan. 9: 18. En de God aller vertroosting. Vertrouwing, vertroosting op alle pad der droefenis, een volle vertroosting, die staande houdt en sterkt, aan God verbindt en in Zijne ontferming doet roemen. Zie, God schaamt Zich niet, Zich zóó te kenschetsen als den barmhartigen helper der ellendigen, de toevlucht van geslachte tot geslachte van een ellendig en arm volk, dat Hij doet overblijven en verwekt in het midden der natien en dat op Zijn Naam vertrouwt. In al dat volk en in ieder van hen verheerlijkt Zich de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus. In Jezus is Hij ook hun God en hun Vader. Door Jezus, den Heere, in de gemeenschap des Heiligen Geestes, stelt Hij hen tot toonbeelden van Zijne liefde en genade. Daarom brengt Hij hen in ellenden en droefenissen, opdat Hij Zich kan betoonen den Vader der barmhertigheden, den God aller vertroosting. Daarom moet Israël terugkeren en in nood komen vóór de Roode Zee, opdat zij in dien donkeren bangen nacht op God alleen hun hope stellen, en in den morgen aan de overzijde der zee het lied der verlossing zingen.

Die gedachten kwamen bij ons op, toen wij het volgend bericht lazen, dat als een der vele nieuwtjes van het oorlogsveld in de bladen wordt medegedeeld, en toch wel zeldzaam heeten mag. Is het u niet, alsof gij leest van de heirscharen van Israël, die de Jordaan doortrekken zullen met de Arke des Heeren voorop?

Een Avondmaalsviering op het slagveld!

Oliviershoek, 19 Nov. 1899.

Onder het vele ongewone dat wij, sedert wij de plaatsen onzer woning verlieten, al doorgegaan zijn, behoort ook een eerste plaats in

te nemen de Avondmaalsviering van dezen dag. Ds. Theron, van Bethlehem, is Vrijdag hier aangekomen en het was een blij vooruitzicht te vernemen, dat wij de gelegenheid zouden hebben 's Zondags Avondmaal te vieren.

Omrent 9 uur begon de dienst en wij waren gezeten op veldstoelen en kasten. Het was zoo geheel anders dan wij gewoon zijn. Wanneer wij in de kerk Avondmaal vieren, gaat alles plechtig en groot gewoel heerscht er dan op de dorpen. Maar hoe geheel anders was het thans. Plechtig was het, ja, zoals ik nog geen Avondmaal heb beleefd. De hemel was ons dak, het groene grasstapje onze vloer en de wind onze muziek. Geen zilveren schotels of bekens prijken op de tafel, slechts een gewone bottel en drinkbeker hadden hunne plaats ingenomen. Maar, gelukkig, God is aan geen plaats gebonden en nog minder aan pracht en praal; maar daar is God, waar gebroken harten en verslagen geesten zijn.

Vele gedachten gingen mij door de ziel, toen wij daar ter neder zaten. In den geest ging ik terug naar de dagen van vervolging, toen ook wij in het open veld, op bergen en in spelonken bij elkander moesten komen. Een tijd ook onafscheidelijk verbonden met de geschiedenis van het Afrikaansche volk. Onwillekeurig richtte ik mijn blik naar de plaats, waar de naam van Piet Retief geschreven staat, waar de voortrekkers wellicht ook het Avondmaal gevierd hebben. Vele, ja zeer vele gedachten gingen ons door de ziel . . .

Wat dunkt u, lezers van *De Bazuin*? Is het niet treffend, aandoenlijk, beschamend? Predikt dat eenvoudige bericht niet luide de kracht des geloofs in God en den Heere Jezus, als een roepstem tot de afgedoolde Christenvolken om hunne vele dregoden te verlaten en weder te keeren tot den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus? Zóó weet God ook de oorlogen dienstbaar te maken aan de openbaring van het geloof, aan den roem van Zijn Naam.

Wat moeten de kinderen Gods in Engeland wel gevoelen, als zij dat lezen? Ja, velen zullen met ontroering erkennen, dat God met de Afrikaners is, dat Zijne Ark en Zijn staf in het midden van die weede geplaagden en ten bloede toe gejaagden is. Zouden Engeland's ministers en volksvertegenwoordigers, zijn oversten en soldaten ook in het Avondmaal sterkte zoeken; zouden zij het durven, kunnen? Ach, dan zou het in de verblinding des harten geschieden!

In welk een heerlijk licht treedt het Avondmaal, daar gevierd onder Gods ruimen hemel, begeleid met de muziek der winden, door een gewond en gewapend, een heldhaftig strijdend en om vrede biddend volk! Hoe menigeen, die van zulke nooden geen ervaring heeft, wordt in wegen van teleurstelling, tegenspoed der menschen, beproevingen Gods, moedeloos, en traag in het zoeken van licht en troost in het Woord Gods en bij den Troon der genade. Hoe menigeen klaagt en zucht, zucht en klaagt, is ontevreden op de menschen en achterhoudend jegens zijn God, en — gaat het Avondmaal, de tafel des Heeren, aangericht in de woestijn, voorbij! Laat dit Avondmaal van Afrika's legerscharen, die trefende gemeenschapsoefening met den God des levens in de schaduw des doods, de onverstonden en tragen van hart onder ons toch beschamen, en allen die in nooden zijn bemoedigen en aansporen om, hoe bang de weg ook wezen moge of worden, de oogen op te heffen naar den hemel, waar onze Heere Christus is zittende aan de rechterhand Gods.

In Hem is troost en vrede voor al de volkeren en voor een iegelijk mensch die geloof. Maar troost in nooden is buiten Christus niet. Elk volk, dat van Christus zich afkeert, laat zich leiden door den Boze.

L. LINDBOOM.

Politieke Beschouwingen.

Reeds verleden week spraken wij als slotsom van onze overwegingen uit, dat de „Boeren” aan de Tugela in Zuid-Afrika tegenover Bullers woord „voortuit!” hem spoedig een krachtig „tot hier toe!” hadden doen gevoelen van Vrijdag op Dinsdag 19—22 dezer. Slechts voetje voor voetje konden de Engelschen nog een weinig voortuit komen; maar om slechts meer in de klem te geraken. Toch wagen zij 's nachts van Dinsdag op Woensdag een poging om den Spionkop te nemen, en, ofschoon slechts bij verrassing, gelukte hun dit. Maar de vreugde was van korten duur, want reeds Woensdagmorgen vroeg begonnen de Burgers zelf dien Kop aan te vallen, en met zeldzame dapperheid, bestormden zij den geheelen dag, goed door hunne artillerie gedekt, zoo van alle zijden de Engelschen daarboven, dat zij dezen een tweede Amajuba of Colenso bereidden. Nu de berichten ook hunnerzijds inkwamen, is 't der moeite waard eens hunne teekening van den slag te geven.

„De dag van heden, de vijfde dag van het gevecht, is rijk aan gebeurtenissen gebleken.

Tegen 4 uur in den ochtend kwamen eenige burgers van het Vrijheidscommando, die de voorposten vormden op de hoogste toppen geplaatst, van de heuvelgroep die den Spionkop uitmaakt, het kamp binnen hollen en meldten dat de Spionkop verloren was. De Engelschen hadden zich er van meester gemaakt! Men liet dadelijk versterking komen, maar gedurende een poos kon men niets uitrichten, daar de

heuvel met een dikken nevel was bedekt. Tegen den ochtend kon men de kassers uit hun kraals zien vluchten, die aan den voet van den heuvel waren gelegen, en men bemerkte toen dat de telegrafische verbinding met het hoofdkamp was afgesneden.

Toen de dag geheel was aangebroken, begonnen de commando's van Heidelberg en van Carolina den heuvel te beklimmen. Er zijn daar ter plaatse drie toppunt, of liever drie opstaande landtongen, die over een afgrond naar beneden overhellen. Tegen een daarvan liepen de Burgers op, na hun paarden beneden op het eerste rotsterras gelaten te hebben. Toen zij de steile helling hadden bekomen, bemerkten zij dat de Engelschen zich op den top sterk verschanst hadden.

Tusschen die verschaningen der Engelschen en de plaats waar zij nu waren aangekomen, hadden de Burgers nog een open stuk te overschrijden onder een aanhoudend geweervuur en onder een kanonnade die hen overstelpde met lyddietbommen, granaten en kogels uit de veldstukken. Twee andere afdelingen der Burgers hadden intusschen de twee andere rots punten bekomen, onder de dekking van de groote Krupp-kanonnen, van het stuk Creusot-geschut en een maxim, bediend door de Vrijstaters.

De Britsche infanterie trachtte de aanvallers terug te drijven met de bajonet, maar zij week terug als voor een manniende zeis. Het vuur duurde voort, aanhoudend en verwoed, en de Burgers kwamen dicht bij, stap voor stap, tot twee uur in den middag. Toen werd de witte vlag geheschen, en 150 Engelschen, die zich in de voorste rij verschaningen bevonden, gaven zich over en werden onder geleide naar het hoofdkamp gebracht.

Nog was de top in zijn geheel niet genomen. Oorverdoovend hield het geweervuur aan.

Aan den oostkant van den Spionkop ging de Britsche infanterie, opnieuw versterkt, voort te trachten den aanval der Boeren te keeren. Het doel was den top van twee daar gelegen kopjes te bereiken, om zoo de Boeren, die bezig waren de verschaningen te bestormen, om te trekken. De Engelschen vielen in grooten getale op de heuvelkammen, doch zij waren zoo velen, dat de gapingen als werktuigelijk weer werden aangevuld.

Tegen de duisternis bereikten zij werkelijk den top van het tweede kopje, maar verder gingen zij niet, en weldra zagen zij zich nu geplaatst onder het schrikkelijk vuur van de maxims, die opgesteld waren op de twee uiteinden van de linie der Boeren, terwijl de muser's als een muur van vlammen in het midden vormden. Gaandeweg weken zij achteruit, raakten in verwarring en moesten hun stelling opgeven.

De gevangen genomen Engelschen spreken met lof over de dapperheid der burgers, die versmadende zich te dekken, zich bloot gevende aan het vuur van de Dublin-fusiliers die achter hun schansen vuurden, vooruit stormden. De Boeren stortten zich op de schansen en riepen: „Steek je handen op, weg met je wapen!“ Nog een poos werd er tegenstand geboden, toen echter wierpen de Dublin-fusiliers en de lichte ruiters hun wapens weg en kwamen uit de verschaningen.

Een veel grooter getal lyddietbommen dan anders zijn in het gevecht niet gesprongen.

De Engelschen verloren bij dit gevecht weêr over de 50 officieren en bij de 800 man (waaronder ruim 200 gevangenen), voor zoover althans nu de berichten luiden.

Die der Burgers zijn nog onbekend, dank zij de schaar der Engelschen. Doch waren ze veel, ze zouden wel met haast en verder, misschien vergrout, bericht zijn.

Intusschen was nu feitelijk de terugtocht der Engelschen begonnen, en ofschoon zij aan hun rechterflank door Lyttelton's divisie, zooveel mogelijk de Burgers keerden in hunne aanvallen, hun geheele linkervleugel en hun centrum onder Dundonald en Warren moesten gebruik maken van den nacht van Donderdag op Vrijdag, om over de Tugela weder te keeren.

En zoo zijn dan, onder Gods kennelijken zegen, ook de verwachtingen der Engelschen, op deze omtrekkende beweging zoo vast gebouwd — ijdel gebleken!

Wat nu? Men zij voorzichtig! Want men zou zich zeer vergissen als men meende dat nu de storming voor den vrede in Engeland krachtiger zal worden.

Er is er een soort sombere verbittering, die eischt dat alle krachten zullen worden ingespannen, om na de herhaalde nederlagen des te geweldigere den vijand Engeland's macht te doen voelen.

Aan Buller worden echter de verwijten niet gespaard. Vooral neemt men hem kwalijk dat hij de schuld op een ongenoemde officier gooit, dat hij met geen woord reipt van Lyttelton's brigade, die van den oostkant Warren's aanval op den Spionkop had gestuurd.

Dinsdag is het Engelsche parlement geopend.

Maar zij die het Engelsche parlement kennen, en den geest der tegenwoordige meerderheid, zeggen dat het Ministerie „noot vaster heeft gestaan!“

Inderdaad de verblindings is groot: een ontzaglijk oordeel, dat op de Engelschen drukt. En wat zal het einde nog zijn. Want, dat het parlement er einde aan zou maken, gelooven wij niet. Slechts enkele mannen van naam zijn daarvoor te vinden.

Want de leider der liberale oppositie, Sir Henry Campbell Bannerman, verklaarde reeds dat hij en zijn vrienden wel besloten waren de Regering te steunen in het krachtig doorzetten van den oorlog, maar alleen voor zoover die er op gericht was op behoud van het Britsche grondgebied. Vervolging en inlijving van de Boerenrepublieken zou dus door de oppositie niet worden geblijkt. Doch de houding der Regering vóór den oorlog bleef hij afkeuren met zijn vrienden.

De Ieren gaan verder, en hebben besloten

hun onderlinge geschillen te laten rusten, weêr één aaneengesloten groep te vormen en in een amendement op het adres van antwoord aan te dringen op het daadlijk staken van den geheel onnodigen en onrechtvaardigen oorlog.

Het doet goed te zien dat de Ieren niet voor het verwijt van landverraders terugdeinzen, waar zij opkomen tegen een onrecht, dat een herhaling lijkt van het geweld door Engeland henzenen aangedaan.

Maar gewicht in de schaal legt hun woord voorsnug niet!

En toch is er ook aan de andere zijden van Transvaal en Vrijstaat voor de Engelschen al heel weinig licht. Alleen dient opgemerkt, dat Roberts in 't Zuiden de troepen van Gatacre en French tegenover Colesberg zal aantrekken, om zoo verenigd in den Vrijstaat te dringen.

Doch vooreerst is hij daar nog niet!

De jongste gevechten bij Colesberg hebben intusschen weder geleerd, dat de Engelschen ook daar slechts het hoofd stooten!

NOORDTJIF.

Buitenlandsche Kerken.

Vader Hellenbroek verdedigd. „De Friesche Kerkbode“ gaf onlangs een recensie van het geschrift van Ds. Tazelaar over den Catechismus en voegde daaraan een beoordeeling toe over het welbekende vragenboek van Hellenbroek „Voorbeeld der Goddelijke waarheden.“ Dit werd door „de Wachter“ overgenomen; te oordeelen naar het onderschrift van den hoofdredacteur, met instemming.

Dit wakte tevens spraak. De predikanten J. Robbert en J. Keizer hebben ieder in een ingezonden stuk en Ds. G. D. de Jong, een der vaste medewerkers, in zijn rubriek „Uit en voor de pers“ hunne stem tegen de veroordeeling van Hellenbroek's vragenboek verheven. Vooral hebben zij het tegen de beschuldiging, dat Hellenbroek in zijn „Voorbeeld der Goddelijke waarheden“ een niet te berekenen schade aan het catechistisch onderwijs heeft berokkend; een dor, afgetrokken systeem van dogmatiek gaf, waarin de praktijk des geloofs geheel ontbreekt; dat het verstand wel voert, maar het hart geheel koud laat; een doodsche orthodoxie heeft gekweekt, een verstands-geloof, een Christendom, waarin de bezellende adem des Geestes ontbrak, zoodat, toen Hellenbroek den Catechismus vervangen had, een orthodoxie heerschende was geworden, die hoe zuiver ook in de belijdenis van het geloof onzer martelaren, niets dan den vorm had overgehouden.

Hier tegen toornen genoemde predikanten en zeker terecht. Zij ontzenuwen de bewijzen voor deze beschouwing bijgebracht, welke hierop neerkomen, — dat de persoonlijke vorm van vragen en antwoorden ontbreekt; en het rationalisme gekweekt wordt, omdat Hellenbroek het gezag der H. Schrift niet laat rusten op het inwendig getuigenis des Heiligen Geestes, maar op uitwendige bewijzen; en hij in zijne leer over de sacramenten de rechtvaardigmaking naar den achtergrond dringt en de heiligmaking naar den voorgrond schuift.

Ds. J. Keizer toont met tal van aanhalingen aan, dat Hellenbroek wel degelijk persoonlijk is en ook tot het hart spreekt; dat hij op het inwendig getuigenis des Heiligen Geestes voor het gezag der H. Schrift den nadruk legt en bij de leer der sacramenten niet de heiligmaking ten koste der rechtvaardigmaking vooropstelt.

Deze broeders brengen dezen „aanval op vader Hellenbroek“ in verband met de strooming, die onder ons is. Zij zien er een opduiking in van de tweeërlei richting van de vroegere Scheiding en van de latere Doleantie. Een spreekt zelfs zijne vrees uit, dat wij, die bezig zijn onze Theol. School te verliezen, ook onze theologie verliezen zo len.

Ds. Robbert stelt tegenover de historische zekerheid, waarvan de schrijver spreekt, dat Hellenbroek's vragenboek van onnoemelijk veel schade voor het geestelijk leven der kerken geweest is, de les der historie, dat de doode orthodoxie aan geheel andere oorzaken te wijten is. Een onderzoek naar het geestelijk leven in de kringen, waar Hellenbroek naast den Catechismus gebruikt wordt, zou wel eens ten gunste van Hellenbroek kunnen uitvallen.

Hij zegt, dat er eene theologische richting in Nederland aan het woord is, die met de dogmatische werken uit het laatste der 17e eeuw weinig rekent, ze gering acht, tot de eeuw der Hervorming teruggaat, om principieele, oorspronkelijke theologieën te kweeken. Daarom heeft zij aan Hellenbroek niet alleen, maar ook aan de Brakel den roem ontnomen.

Wel erkent hij, dat de Catechismus kerkelijke sanctie heeft, maar als men door eenparig gebruik van Kort Begrip en Catechismus de eenstemmigheid onder de Gereformeerde belijders wil bevorderen, dan is het hoog noodig, dat er eene kerkelijke commentaar op den Catechismus vervaardigd worde, opdat het blijke, of b.v. de eeuwige rechtvaardigmaking, de veronderstelde wedergeboorte als grond voor den kinderdoop, de kerk als organisme, Christus' stamboom der menscheid, het supralapsarisme in den Catechismus geleerd worden.

Deze uiting van verontwaardiging en smart onzer Amerikaansche broeders over den aanval op Hellenbroek mededeelend, voegen wij er tot hun geruststelling bij, dat dit stuk uit de „Friesche Kerkbode“ zeer kalm opgenomen is en, voor zoover ons bekend, door geen enkel blad met instemming overgenomen is, gelijk „de Wachter“ dit deed; het laatste verwondert ons niet. In Amerika heeft het dus meer eer ontvangen dan hier.

Het doet ons denken, dat men aan de overzijde van den Oceaan van onze aangelegenheden kennis neemt en zelfs over ons bezorgd is; daarin spreekt belangstelling. Men zij daar echter niet al te beducht over den invloed van het een of ander schrijven in een Kerkbode. Daardoor verliezen wij waarlijk onze theologie niet. Ook is het eene overtollige vrees, dat wij bezig zijn onze

Theologische School te verliezen, want haar voortbestaan is door de jongste Synode juist verzekerd, voor zoover dit menschelijkerwijze, mogelijk is, al is het waar, dat sommigen ook in Kerkbode die verzekering trachten te verzakken.

Misschien laat men zich door den naam Kerkbode of Kerkblad verleiden tot de gedachte, dat, wat die bladen zeggen, geschiedt in den naam van eene kerk of van de kerken in eenige provincie, met wier naam zij prijken. In dat geval zij hun gezegd, dat behalve een enkele plaatselijke Kerkbode ons geen heusche provinciale Kerkbode of Kerkblad bekend is. Wat zij onder het volk brengen, is dus niet het gevoelen der kerken, maar de private meening van redacteurs of schrijvers. Men zal daar ginds dan zeker zeggen, dat zij, zoo niet onder een valseche leuze, dan toch onder een onwarsen naam optreden. Dit kunnen wij niet ontkennen, maar deelen dit mede, opdat men in het buitenland niet meene, dat hun schrijven eene kerkelijke sanctie heeft.

Japan. Een leeraar van de keizerlijke Universiteit in Tokio heeft een boek geschreven over het leven van Jezus. Hij is zelf geen Christen en heeft alleen met het schrijven 't doel, aan de hand van de vier Evangelien eene geschiedenis te geven van het leven, de leer en het werk van Jezus. Hij zegt aan het slot, dat hij de feiten uit het leven van Jezus weergegeven heeft, die in het Westen algemeen geloofd en aangenomen worden. Deze heeft hij verhaald, niet om daardoor het Christendom te verbreiden, maar alleen om zijne landgenooten er mede bekend te maken. Hij eindigt met deze woorden: ik voeg er de woorden aan toe, die een Joodsch leeraar met betrekking tot dezen godsdienst gesproken heeft, en die heden in Japan bij gelijke omstandigheden a's toen betekenis hebben: „indien deze rand of dit werk uit de menschen is, zoo zal het gebroken worden, maar indien het uit God is, zoo kunt gij het niet breken.“

Wat de schrijver niet bedoelde, bewerkte hij toch. Door duizenden wordt zijn „Leven van Jezus“ gelezen, die daardoor met het Evangelie bekend worden. Ook kan nu de Bijbel ongehinderd in de boekwinkels ten verkoop worden gesteld.

SCHOLTEN.

Het laatste jaar vermeerderden, volgens het Engelsch Methodistisch blad „Work and Workers“, de Christelijke gemeenten op de Fidji-eilanden met 4700 leden. Op Kandaru ziet men bekeerigen bij elke nieuwe godsdienst-oefening. Op elk dorp zijn Christenen, die hun belijdenis in hun leven openbaren. Vele inboorlingen zijn als zendelingen naar Nieuw-Guinea, Nieuw-Britannië en Rotuma gegaan. De dauw des Geestes valt, schrijft men, alzo overvloedig in deze Heidenstreken, in onderscheiding van den schralen oogst in de Christelijke landen.

Te Portsea heeft onlangs de bisschop van Winchester eenige brochures afgekeurd, die in de kerspelen en onder de catechumenen verspreid werden. In een devotie-handleiding, van Ritualistische richting, wordt het aan de aannemelingen, vóór de eerste communie formel aanbevolen, „om zich 's avonds te voren den mond te spoelen en niet des morgens; want dan kunnen zij een druppel water inslikken!“ In een ander dergelijk boek staat: „Indien gij één druppel water inslikt, schendt gij uw micheiderheid. Communie doen, nadat gij gegeten hebt, is een belediging van Jezus; het is eene zonde tegen God en tegen de kerk; het is eene zonde tegen den H. Geest. En indien het willekeurige en tegen beter weten in gedaan wordt, is het een doodzonde.“

Van den predikant Erskine wordt verhaald, dat hij op een schip eens in gezelschap was van reizigers, die onophoudelijk, ja opzettelijk om hem te plagen, des Heeren naam misbruikten en op de ergerlijkste wijze vloekten. Zekere vrouw was wel eene der ergsten, die hem daarmee gedurig tartten. Toen klonk Erskine een eind in den mast en riep van daar in de richting der vloekers: „Gij zult den naam des Heeren uws Gods niet ijdelijk gebruiken, want de Heere zal niet onschuldig houden, die zijnen naam ijdelijk gebruikt.“ In plaats van hierdoor van hun vloeken af te schrikken, barstten zij in een schaterlach uit, waarin weêr die vrouw niet de minste was. Erskine trok zich echter haar persoonlijke bejegeningen niet aan, doch zag haar nu en dan slechts strak in de oogen. Intusschen kwam er een zware onweersbui opzetten, gepaard met een hevigen storm, waardoor het schip in groot gevaar verkeerde. Nu was de angst op aller-gelaat te lezen, en vooral die vrouw wist zich van ontzetting niet te bergen; terwijl het schip door de golven vreeselijk geslingerd werd, en de stuurman zeide, dat hij het schip niet langer regeeren kon. De beangstigde vrouw hield zich, wanhopig blikken slaande, steeds zoo dicht mogelijk bij Erskine. Tot zij eindelijk in hare benauwdheid des harten in plaats van hem uit te lachen nu tot hem zeide: Als ik sterven moet, wil ik met u sterven!

Admiraal Dewey heeft het hem door de N.-Amerikaansche natie geschenken huis te Washington aan zijne Roomsche vrouw gegeven. Overmits dit huis, van een Protestantschen eigenaar gekocht, reeds lang door de Roomschen begeerd werd, die het niet krijgen konden, — werden in de pers allerlei minder mooie gissingen over dezen afstand gemaakt. De admiraal moet echter gezegd hebben, dat hij het huis aan zijne vrouw gaf, opdat die het aan zijn zoon zou geven en het alzo in zijn familie zou blijven.

De stad Berlijn heeft tegenwoordig 73 kerken, zonder te spreken van eenige kapellen, voor eene Protestantsche bevolking van 1.353.093 zielen. Door de vergrooting der

stad en het verlaten der oude wijken heeft zich het opmerkenwaardige geval voorgedaan, dat de oude kerken in het midden der hoofdstad meer dan voldoende zijn geworden, terwijl die in de buitenwijken zelfs niet aan de dringendste behoeften beantwoorden. De St. Nikolaas-kerk b.v., de oudste kerk in Berlijn, telde in 1866 13000 kerspelden, en heeft er thans niet meer dan 5000. Te Weissensee, een voorstad van Berlijn, daarentegen is er slechts eene kapel met 164 plaatsen voor 30336 Protestanten. Te Rixdorf, een ander ingesloten deel der stad, hebben de 72000 Protestanten een enkele kerk, waar nauwelijks 800 personen zich kunnen ophouden.

Een Baptistisch zendeling, de heer Boudot, die de Negers van Belgisch Congo evangelizeert schreef aan de „Echo de la Verité“:

„Ik heb talrijke dorpen bezocht, waar ik aan de menschen vroeg, — nadat ik getracht had hun aan te toonen, dat wij allen zondaars zijn en allen vergiffenis noodig hebben — wat zij van Jezus dachten, en de meesten antwoordden mij dan: Die zijt gij, blanke man! Menigmaal had ik gepoogd, hen te overtuigen, dat slechts de huid der zwarten en blanken verschilt, doch dat zij beiden onderhevig zijn aan dezelfde kwalen; evenwel zonder veel gevolg. Eerst na lange maanden onderwijs begonnen die volkeren den zezenlijken zin van de Christelijke bekeering te vatten. Wat mij vooral trof, is ook het onderscheid, dat de Negers maken tusschen ons en andere blanken. Als onze evangelisten inboorlingen den Heere trachten te beschrijven, vergelijken zij Hem met ons, en als zij van den Satan spreken, zeggen zij, dat hij gelijk is aan de Belgische ambtenaren.“

Van de, naar Canada verhuisde, Russische vervolgde Duchoborzen schrijft men, dat, mogen zij nu al aan Russische martelingen ontkomen zijn, hun toestand in hun nieuw vaderland, daarom nog volstrekt niet rustig en gevestigd is. Er zal geruimen tijd noodig zijn om zich een onafhankelijke positie te verschaffen. Gelukkig hebben zij onder de Quakers rijke en weldadige beschermers, en Russische vrienden, die niet moede worden ten hunnen behoeve werkzaam te zijn, hetzij in Engeland, hetzij in de Ver. Staten. De jongste tijdingen berichten, dat de Quakers van Philadelphia hun edelmoe-diglijk den aankoop van het noodige vee vergemakkelijkt; zoodat elk dorp tegenwoordig voorzien is van twee koeien en van werkossen. Vijftienderd man zullen daarbij den ganschen winter werk hebben aan de spoorwegen en in de lente kunnen deze dan zich met kracht op de bearbeiding van hun land toeleggen.

In den Elzas neemt de Protestantsche bevolking voortdurend toe. In 1898 met 255000 zielen. In dat jaar hadden er 7295 doopen plaats en 4521 begrafenissen, zoodat de eerste de laatste met 2774 overtoffen. Een cijfer, dat nog boven het gemiddelde bedrag der tien laatste jaren gaat, namelijk een vermeerdering van 2505 zielen.

Het groote orgaan van het Belgische Catholicisme de „Revue Generale“ schreef onlangs: „Te Wasmes en te Paturages is er eene weinig bekende sekte, den naam dragende van Arbibsten of Herbisten.“

„Deze komen te zamen in het bosch voor de viering van hunne vrij zonderlinge godsdienstplichten en waarvan de lagere stand vooral dit betracht, dat n.l. de Arbib geen spiritualia gebruikt en als drank slechts een soort bier heeft, dat hij zelf fabriceert naar het een of ander geheim recept en waarin vooral vijgen en eenige kruiden voorkomen.“ — Men zou geneigd zijn al heel wat geheimzinnigs of Heidensch bij deze menschen te zoeken, en in hetgeen dat artikel van hen zegt. Doch ten slotte blijkt, dat hier eenvoudig sprake is van de ons bekende Darbysten.

†.

Gereformeed Traktaat-genootschap „FILIPPUS.“

„Mijnheer en Mevrouw doen er niet aan.“

Bij gelegenheid dat er deze dagen eene collecte voor de Boeren in Transvaal gehouden werd, was een zeker dienstmeisje naar binnen geweest; maar kwam terug met de boodschap: „Mijnheer en Mevrouw doen er niet aan“; tegelijk echter haalde zij zelf haar beursje voor den dag en gaf een Rijksdaalder.

Neen, daar doen Mijnheer en Mevrouw niet aan; die doen wel aan Schouwburg en „Théâtre Français“; of aan een voorstelling bij „Kras“, waar ze het zoo erg gezellig en „heusch zoo prettig“ vinden.

Wanneer hun dan ook een lijst gepresenteerd ware om een bijdrage te geven voor een „Bal masqué“, „Bal Champêtre“, „Kermesse d'été“ of hoe die wedsche pretjes met allerlei Fransche namen al meer mogen heeten; ik zeg wanneer hun een lijst gepresenteerd ware om een van die ijdelheidskermessen bij te wonen in het belang van de zieke en gewonde Boeren — zeer waarschijnlijk zouden Mijnheer en Mevrouw er dan ook wel aan hebben gedaan, want dan zou men een „gezellig avondje“ gehad kunnen hebben, en bovendien nog den schijn van barmhartigheid hebben kunnen vertoonen. „Mein Liebchen was willst du noch mehr?“

Toch maken die Mijnheer en Mevrouw al een treurige uitzondering; want duizenden in den lande, die volstrekt geen Christelijke wereldbeschouwing toegedaan zijn, hebben getoond een warm hart te bezitten over onze Stamgenooten in Z.-Afrika; zoodat die elken dag in liberale bladen en tijdschriften kristalhelder te voorschijn treedt.

Maar wat we eigenlijk met deze mededeelingen zeggen willen, is dit. Gelijk bedoelde Mijnheer en Mevrouw niet deden aan een collecte voor de Boeren, zoo zijn er

zoovelen die niet doen aan de Traktaatverspreiding.

Zoo menige Mijnheer en Mevrouw onder ons Gereformeed volk hebben er nog nooit ernstig aan gedacht om lid te worden van „Filippus“, of op andere wijze de Traktaatverspreiding te steunen, terwijl hun dienstmeisje, of hun tuinknecht, reeds sinds jaren trouw contribueert, of honderdtallen van Traktaates heeft verspreid, of helpt verspreiden.

Zeker: „Filippus“ telt onder zijne leden ook aanzienlijken in den lande; zelfs wel van adellijken bloede, waarvoor wij den Heere van harte danken; maar zou het getal dergenen, die zeer gemakkelijk van hun overvloed, „Filippus“ kunnen steunen, niet al lang vertienvoudigd hebben moeten zijn?

Laten we toch bedenken, dat wij met het gezegde: „daar doen wij niet aan“ er nog niet af zijn; wij hebben ons af te vragen, of wij er niet aan doen moeten, of wij dat van 's Heeren wege niet verplicht zijn. De „boeien“ en al de leden van den verkenden stand moeten — zoodat men wel eens zegt — een gulden wel tienmaal omkeeren, voordat ze hem éénmaal kunnen uitgeven; zij echter die met aardsche goederen ruim zijn beedeeld, kunnen de Traktaatverspreiding gemakkelijk steunen, zonder dat zij zelfs van eenig getotmiddel zich behoeven te onthouden.

Vinde dan onze „Filippus“ bij Heeren en Mevrouwen, zoowel als bij dienstmeisjes en ander dienend personeel, en bij al ons Christenvolk hoe langer hoe meer steun, en melde men daartoe zoo spoedig mogelijk zich aan bij onzen genchten Penningmeester den Heer H. HOOFT Jz., te ERMELO.

E. KROPPVELD.

Waddingsveen, Januari 1900.

Aan allen die belangstellend naar ons Jaarlijkse Verslag van onzen arbeid met gebruikte postzegels uitzien.

Dat er tot heden nog geen Verslag van onzen postzegelverkoop verscheen, ligt aan de algemeene heersche influenza, die ook mij niet met rust liet.

Tot onze innige blijdschap en met dankzegging aan den Heer, aan wiens zegen het al gelegen is, en aan zoo vele vrienden en vriendinnen die ons zoo ijverig hielpen in 't verzamelen, mogen wij melden, dat ons gedurende 1899 ruim 244 kilo's gebruikte postzegels werden toegezonden. Ze kwamen uit alle deelen des lands, zelfs uit Amerika, Zuid-Afrika en Nederl.-Indië. De voordeelen voor de buiten- en binnenlandsche Zending, Zending onder Israël, Militairen-Tehuizen in Nederland en Indië, Traktaatverspreiding enz. enz., bedroegen ruim f 212,—, zijnde ruim f 35,— meer dan in 1898. Verder maakten wij het heerlijk voorrecht, dat wij voor meer dan f 600,— aan Christel. Scheurkalenders, Traktaten, Boeken enz. naar onze Militairen-Tehuizen in Indië mochten verzenden, waar zij met Kerstfeest arriveerden en door de Huis-vaders aan onze jongens werden uitgereikt en gretig werden ontvangen.

Alle broeders en zusters, vrienden en vriendinnen, predikanten en onderwijzers, kinderen en ouders van dagen, rijken en dienstbaren, die ons gebruikte Postzegels of Capsules, een rijke gift, of hun penningkas voor Scheurkalenders toezonden, onzen hartelijken en warmen dank voor hunne welwillende medewerking. De Heere zegene allen voor hunne liefde en opofferingen. Inzonderheid ook onzen dank aan de enkele vrienden en vriendinnen, die ons met een gave en een bemoedigend woord in onzen 19-jarigen lijdensweg hebben getroost en een zonnestraaltje op ons pad brachten. Den Heere de lof, dank en eere voor en bovenal.

Dat er veel geduld gevorderd wordt om 240 Ko. postzegels te doorsnuffelen, behoeft zeker geen betoog. Gode zij dank, Hij geeft den zwakken broeder den lust, de kracht en de liefde tot dien arbeid. Verheerlijkt Hij dien Naam door dezen geringen arbeid, dan acht ik mij meer dan rijk beloonde.

En nu, lieve lezer, lezere, met vernieuwden lust en liefde weer voorwaarts! Laat ons allen biddend werken, totdat de Heer ons aflost. Worden wij slechts getrouw bevonden! Steeds zijn wij verlangend uwe bezendingen postzegels of gelden voor Chr. lectuur naar Indië te gemoet. Gebruikte postzegels verzende men goed gefrankeerd, en niet als drukwerk of als monster zonder waarde. Tellen, aan pakjes binden of afweken is niet noodig; alleen knippen men zonder de randjes te beschadigen het overtollige papier er af.

Met heilbode en beleefden broedergroet,
Uw aller dw. dienaar en broeder,
A. GRUIJS Sr.

Zaandam, Molenpad,
23 I 1900.

P. S. Redactien, die iets goeds in dezen arbeid zien, wordt beleefd verzocht, dit stukje in hunne kolommen op te nemen.

We ontvingen van den Uitgever G. M. Klemkerk te Goes een lied van vier coupletten met muziek, getiteld „Gods Finger“ en gewijd aan Transvaal.

Van den Uitgever A. J. Wuestman „Vier Vrijheidsliederen“ gewijd aan het heldenvolk in Zuid-Afrika door M. A. C. We kunnen deze uitgaven slechts vernoemen, maar wijzen erop, dat de laatste tevens is ten voordeele van de nagelaten betrekkingen der gesneuvelden.

Het Weekblad Op! voor Transvaal! zul-lende verschijnen tijdens den onafhankelijke-heidsoorlog der Zuid-Afrikaansche Boerenrepublieken, verzond reeds zijn 5de Nr. Het kost minstens f 1 per kwartaal bij franco vooruitbetaling, en de netto-opbrengst komt ten bate van het „Fonds tot daadwerkelijken steun“, onder bestuur van den heer W. P. Noëls van Wageningen, Directeur-Président van de Bataafsche Bank te Amsterdam. De oplage is 12000 exx. maar 3, totaogto, kosteloos verspreid. Wie er aan wil deel-

nemen, zende zijn abonnement: Keizersgracht 260 bis, Amsterdam.

Ook zoud men ons de 1e afl. van een nieuwen druk van *Ongehoof en Revolutie* door Mr. G. Groen van Prinsterer, uitgegeven door R. Slingenberg te Hoogeveen, tegen 10 cents per vel. We bepalen ons voorloopig tot deze vermelding en wenschen den Uitgever groot debiet toe op deze onderneming tot heruitgave van dit standaard-werk tot verdediging der anti-revolutionaire beginselen met de lessen der historie op godsdienstig, wijsgeerig en staatkundig gebied.

Naar wij van het Bestuur vernemen, zal het feest van de Vereeniging: *Christelijk Nationaal Zondingsfeest* D. V. worden gehouden op het landgoed „Middachten” bij De Steeg op Woensdag den 4 Juli a.s.

Ingezonden.

BOYDEN, IOWA, 10 Jan. 1900.

Waarde Heer Redacteur!

In No. 50 van uw veelgelezen blad lezen wij over emigratie-plannen naar Maryland, waarvoor Ds. Joldersma thans afgevaardigd is. Het ligt niet op onze weg om de pogingen van Ds. Joldersma opzettelijk te doen mislukken; doch wij meenen onze broeders te moeten waarschuwen voor bedoelden Staat, om de volgende redenen.

Vooraf, omdat de Staat Maryland, door de groote slavenhouders vroeger in gebruik, geheel uitgeput is; zoodat zelfs na eendlooze jaren stilligens het onmogelijk is, om een goed gewas te oogsten zonder bemesting met kunstmest; iets wat hier te veel kost, naar verhouding der inkomsten.

Is de emigrant een man van kapitaal met veelzijdige ondervinding, dan dacht het ons, is het wel te wagen. Doch wee den armen man, die misschien denkt te boeren in 't klein; die zij gewaarschuwd, dat hij zich daar bitter zal bedrogen zien in de nabijheid van groote steden; bijv. als fruiteler. De bodem is geschikt voor dat doel, doch de meer vruchtbare nabuur (Staat Florida) is u immer de baas; zoodat gij altijd met uw vruchten No. 2 zijt, dus nimmer een goeden prijs kunt krijgen.

Ook, ten slotte, kan ik mij niet begrijpen, dat een man als Ds. Joldersma nu juist zoo menschevriend is geworden jegens zijn stamgenooten in Nederland, daar dit juist indruist tegen de plannen, beraamd in Krasnapolski te Amsterdam en ook in de stad Groningen genomen.

Om, als de oorlog in Zuid-Afrika tot een goed einde gebracht kan worden, emigratie op groote schaal daarheen te bevorderen, dit lijkt mij beter toe, dan blijven zij Hollanders en behoeven niet opgelost te worden in het Engelsche element.

Ook verneemt men hier stemmen voor kolonisatie, als de boel daar gezuiverd is van „Roovers.” Hiermede wil ik eindigen, en hopende, dat het een plaatsje mag hebben in een der volgende nummers van de *Bazuin*, zoo noem ik mij

Uw Vriend,
L. DE VALOIS.

Boekaankondiging.

R. J. W. Rudolph, Abraham, de vader der geloovigen, voorgesteld in tien meditatiën. Kampen, J. H. Kok, 1900.

De geachte Schrijver zegt in de voorrede, dat hij eene eenvoudige beschrijving wil geven van het leven van den aartsvader Abraham. En daaraan beantwoordt het boek. Het is stichtelijke, degelijke lectuur, welke ons hier wordt geboden. De hoofdmomenten van het leven van Abraham worden achtereenvolgens in duidelijke stijl behandeld en tot leering, vermaning en vertroosting der geloovigen aangewend. De Schrijver rechtvaardigt in de voorrede de uitgave van zijn boek met verschillende redenen. Maar de beste rechtvaardiging is het boek zelf. Bij de litteratuur, welke opgegeven wordt, hadden de Bijbellezingen van Dr. van Ronkel nog wel vermelding verdiend.

Christophilus. Jaarboekje ten dienste der Christelijke Jongelings-Vereenigingen in Nederland voor het jaar 1900.

De zevenentwintigste jaargang van dit Jaarboekje geeft een goeden blik op het leven en den bloei van het Nederlandsch Jongelings-verbond. De toestand der vereenigingen wordt over het algemeen gunstig genoemd, de werkzaamheid schijnt gaandeweg beter en meer uitgebreid te worden. De Bijbelbespreking gaat vooruit, en ook op letterkundig gebied is toeneming van ontwikkeling zichtbaar. Het aantal afdelingen nam met 17 toe, maar het ledental werd met 49 vermindert. Naast de andere vereenigingen is ook het Nederlandsch Jongelings-verbond voor vele jeugdigen van jaren ten zeven zegen. Moge het hierin bij den voortduur toenemen en daartoe steeds meer van God gezegend worden.

F. Bettez, *Het Wonder*. Kampen, J. H. Kok, 1899.

Dit is een mooi boekje van den bekenden schrijver Bettez. De opzet is dadelijk al goed. Het bovennatuurlijke is niet iets vreemds maar omringt ons van alle kanten en is buiten en in ons. Geloof aan het wonder is met het geloof aan God, aan de schepping, aan het gebed, aan de religie, aan den Bijbel, aan den hemel enz. vanzelf gegeven. En de wonderen, welke de H. Schrift ons verhaalt, zijn geen geïsoleerde feiten maar vormen een organisch bestanddeel van de openbaring, en zijn tot de verlossing en herschepping der menscheit noodzakelijk. Het is alles der lezing en overdenking waard, wat Bettez ons geeft; ook al komt er hier en daar wel eens eene gewaagde uitspraak voor, maar toch veel minder dan bijv. in zijne *Symboliek der Schöpfung*. De vertaler deed een goed werk en de uitgever zorgde voor een net gewaad.

BAVINCK.

ADVERTENTIE.

Heden verbljdde ons de Heere door de voorspoedige geboorte van een flinken **ZOON**.

Js. BOOTSMA.
M. BOOTSMA
geb. GROENEVELD.

»BLOEMENDAAL»
te LOOSDUINEN,
26 Jan. 1900.

Heden overleed, in de hope des eeuwigen levens, onze geliefde Echtgenoot, Moeder en Behuwmoeeder

MARTJE HOEKSEMA,
in den ouderdom van bijna 72 jaar.

De hoop op een zalig wederzien geeft ons een rijken troost.
Uit aller naam,
KLAAS DE WIT.

GROOTECAST,
25 Jan. 1900.

Heden overleed, zacht en kalm, tot onze diepe droefheid, onze innig geliefde Echtgenoot. Vader. Behuwd- en Grootvader de Heer

MARINUS ADRIAAN VIS,
in den gezegenden ouderdom van bijna 80 jaren.

Wij gelooven, dat hij thans bij zijnen Heere en Heiland is, wien te dienen zijn lust was. Dit is ons tot grooten troost.

Wed. M. A. VIS—
VAN DAMME.
Kinderen, Behuwdkinderen en Kleinkinderen.

HAAMSTEDT,
27 Januari 1900.

Heden overleed, na een ziekte van eenige dagen, onze liefdevolle Moeder, Behuwd- en Grootmoeder

ELIZABETH WILDEBOER,
Wed. G. B. MELLEMA,
in den ouderdom van ruim 77 jaar. Haar gemis valt ons hard; doch zij is ingegaan in de heerlijkheid, waarnaar zij verlangend en met blijdschap uitzag.

Namens Kinderen, Behuwd- en Kleinkinderen,
K. UBELS.
NIKUWE-PEKELA,
28 Jan. 1900.

Heden nam de Heere, na een lijden van zes weken, tot zich ons geliefd Zoonje

HARM,
bijna één jaar oud zijnde. We wenschen Gode te zwijgen, wiens doen majestrit is, en zijn verbondsbelofte troost ons in de diepe droefheid.

L. RABBERS.
G. RABBERS—
KREMEIS.

ZUIDBARGE,
28 Jan. 1900.

Heden overleed, zacht en kalm, in zijnen Heere en Heiland, onze geliefde Broeder

J. KNAPPERS.

Wij misgunnen hem de ruste niet, die hij binnen gegaan is, maar toch smart ons zijn heengaan.

Tal van jaren heeft hij met voorbeeldigen ijver het opzienersambt in de gemeente waargenomen.

Zijn arbeid blijft in lieflijke aandenken. Trooste de Heere zijne diep bedroefde kinderen.

Namens den Kerkeeraad,
F. H. BOERSMA, Praeses.
G. DIK, Scriba.

ZUIDBROEK,
28 Jan. 1900.

Heden overleed te Middelburg, na eene kortstondige ongesteldheid, in den ouderdom van ruim 70 jaren, tot onze diepe droefheid, onze geliefde Moeder, Behuwd- en Grootmoeder

Cornelia Catharina Melis
Weduwe van A. P. KOSTER.
Uit aller naam,
P. KOSTER

APPELSCHA,
29 Jan. 1900.

Eenige en algemeene kennisgeving.

HUISHOUDSTER.

Een onderloos MEISJE, tusschen 30 en 40 jaar, uit den goeden stand, zag zich gaarne terstond of **1 Mei** in bovenstaande betrekking in een **nette huishouding geplaatst**.
Br. fr. No. 22 aan den Boekh. ZALSMAN te KAMPEN.

Gevraagd bij een jong predikant een **MEID-HUISHOUDSTER**, midde baren leeftijd en van de Geref. kerk.
Br. lett. M. H. aan den Boekh. ZALSMAN te KAMPEN.

Tegen **1 Mei a.s.** wordt aan de **Geref. Bewaarschool** te WINTERSWIJK eene

HOOFDONDER WIJZERES gevraagd, lid eener Geref. kerk, liefst gediplomeerd.

Sollicitatiën met volledige inlichtingen voor of op **15 Febr. a.s.** aan den Secr. der commissie.
BERN. J. ANDRIESEN.

**Boekdrukkerij-
Kantoorboekhandel.**

Met primo **Maart** of **April** bestaat er in Friesland gelegenheid tot plaatsing van een **net en goed ontwikkeld JONGMENSCH** (extern.) Genegen een paar dagen per week te reizen.

Vakkennis en kennis der Nederl. taal vereischte.
Brieven **letters A. L.** bureau van de *Bazuin*.

Wordt gevraagd tegen **1 Mei** een

BAKKERSKNECHT, in de Brood-, Koek- en Banketbakkerij van G. ROOSEBOOM te STADSKANAAL.

GEVRAAGD tegen **Mei a.s.**, een

BEKWAAM SMIDSKNECHT, voorzien van goede getuigen, bij A. RIETBERG, Gedipl. Hoef-, Huis-, Landbouw- en Kachelsmederij te KAMPEN.

TE KOOP voor billijken prijs een zeer groote

AMERIKAANSCH KACHEL, zeer geschikt voor groote zaal of kleine kerk. Te bevragen onder motto „*Helios*” aan den Uitgever van de *Bazuin* te KAMPEN.

4% GELDLEENING „*VELDWIJK*”.

Door de vele aanvragen om plaatsing in een onzer Gestichten heeft onze Vereeniging weder een nieuwe 4% geldleening à f 250000.— uitgegeven, verdeeld in stukken van f 1000.—, f 500.—, en f 100.—.

In het begin van Februari zal het Bestuur moeten beslissen of wij tot uitbreiding zullen overgaan, hetwelk allen zal afhangen van de omstandigheid of er voldoende in deze geldleening is deelgenomen.

Met aandrang wordt een ieder uitgenoodigd deel te nemen in deze geldleening, hetzij door nu reeds de storting te doen plaats hebben, hetzij door toezegging op een nader aan te geven datum aan den Algemeenen Penningmeester:

S. Baron van HEEMSTRA.
AMSTERDAM, 23 Jan. 1900.
Keizersgracht No. 647.

A. DE ROODE & Co.,
(SCHEDAM, opgericht 1879)
Fabrikanten van

OLEÏNEENLOOG,
ZEEPOEDER en VETLOOGMEEL.
(Prima kwaliteiten, Concurreerende prijzen)

KERKELIJK HANDBOEKJE.

Zijnde een kort uittreksel van de voornaamste acten der Nationale en Provinciale Synoden, betrekkelijk de zuiverheid der Leere, rust der Kerke, enz.

ALSMEDR
De Post-acta of nahanadelingen van het Nationale Synode van Dordrecht, gehouden in de jaren 1618 en 1619. Zeer dienstig en noodig voor Predikanten en Kerkeraden.

Dit voor alle Kerkeradsleden zoo nuttig **Handboekje** is 340 bladz. groot en kost slechts f 1.25, gebonden in heel linnen band f 1.65.

Uitgave van ZALSMAN te KAMPEN. Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

VERSCHEENEN:

Het SALON-PORTRET van PAUL KRUGER.

Prachtig uitgevoerd en gedrukt op zwaar ivoorcarton. Dit Portret is het laatste en zonder twijfel het best en gelijkelijkst dat bestaat, vervaardigd naar de nieuwste foto, September 1899. Prijs in gewone lijst (notenhou met zwart), 90 Cts. fr. p. post. Met korte levensschets van Oom Paul f 1.—. In luxe bruine lijst f 1.40, met schets f 1.50 fr. p. post.

J. DE GRUIJTER, Uitgever, Schoonhoven.
Verkrijgbaar bij elken soliden Boekhandelaar.

De uitgever van het oorspronkelijk Duitsch werk van:
FR. OEHNINGER,

Geschiedenis van het Christendom

bericht mij heden, dat er nu 30.000 exempl. van dit boek geplaatst zijn. In korten tijd dus een enorm succes, en ook te verwachten van een boek als dit is.

De Hollandsche bewerking is dan ook warm aanbevolen door Prof. Dr. H. BAVINCK, Dr. A. J. TH. JONKER, Dr. L. LANDWEHR, Dr. H. M. VAN NES. Redactie: *Het Oosten, de Nederlander, de Standaard, Ned. Dagblad, Geref. Kerk, Jongelingsbode* enz. enz. enz.

Prijs van dit kostelijke werk, met 125 fraaie platen versierd en van ruim 500 bladz. slechts f 3.50 in linnen en f 3.90 in leder gebonden.

Uitgave van J. M. BREDÉE te Rotterdam.

STEENWIJKER BEDDENFABRIEK

opgericht 1899, levert franco: No. 1 het **nieuwe reclamebed**, bestaande uit 2 persoons veerenbed, inh. 50 pond veeren: 30 pond in 't bed, 1 peluw 8 pond en 4 kussens elk 3 pond, van ondoordringbare linnentijk, 1 wollen of fantasie deken, 1 gewatteerde en een moltondeken, overtrek voor bed en peluw, voor f 35.—.

No. 2. Een extra 2 persoons bed, inhoudende 40 pond veeren, 24 pond in 't bed, 1 peluw 6 pond, 4 kussens, elk 2½ pond, 1 wollen of fantasie deken, 1 gewatteerde en 1 molton deken, overtrek voor bed en peluw; ook alles te zamen voor f 35.—.

Wie nu een van deze koopt, ontvangt voor f 2.— 2 matrassen toe.
VEEREN à 30, 35, 40, 45, 50, 60, 70, 80, 100, 120 cent het pond. Er is nog nooit enige aanmerking gemaakt.

Met aanbeveling,
J. KETEL RZ.,
Z/z. Markt, Steenwijk.
P.S. Kapokbedden en veeren tot in de fijnste soorten voorradig, rembours, vrijzicht en monsters gratis.

**MAGAZIJN
VAN
Heerenkleeding
en Uniformen.**

Steeds voorradig groote keuze in de **nieuwste stoffen.**

Ultrusting voor Indië.
J. SCHELTENS,
OUDESTRAAT, KAMPEN.

**BILIIKST ADRES
voor
PIANINO'S,
Huis- en Kerkorgels.
J. PROPER**

te KAMPEN.
Verhuren, ruilen, repareren en stemmen.

NIUWE BRIEFKAARTEN, met of zonder firma bedrukt, worden dagelijks **franco** verzonden voor f 2.25 per 1000, door ZALSMAN te KAMPEN.

Wat zegt de Schrift?

Onder dezen titel verschijnt bij Gez. MEERBURG te HEUSDEN een Maandblad tot bevordering van het rechte lezen en nitiesgen van Gods Woord, 16 bl. v. 2 kol. royaal 80. met omslag; f 1.50 p. jaar; onder red. van Prof. L. LINDEBOOM No. 1 is, op aanvraag, ter kennismaking te bekomen bij den uitgever. Wie vijf abonnees bezorgt, ontvangt den eerst-n jaargang gratis. Advertentiën 10 ct. per regel; bij abonnement, minder.

Spedige opgave van intekening wordt vriendelijk verzocht.

Een brief aan u en mij, om cito te bezorgen, 't Gewicht van d' inhoud dult geen uitstel, zelfs tot morgen, lijd biedt de keus u aan van waar geluk en smart; De plaats voor hem bestemd is 't Hart.

Prijs 5 ct.

Uitgave van ZALSMAN te KAMPEN. Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Bij ZALSMAN te KAMPEN verschijnt:

Het Doctorenambt. REDE

bij de overdracht van het Rectoraat aan de Theol. School te Kampen, op 6 DEC.

DOOR
DR. H. BAVINCK,
Prijs 90 ct.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan, en na ontvangst van het bedrag wordt het **franco** verzonden.

Is verschenen bij J. H. BOS te KAMPEN:

Het Tolstoyisme

EN
de leer van het niet-wederstaan
DOOR
G. WISSE Jr.,
Predikant te Gouda.
110 bladz. prijs f 0.75.

COEDE BOEKEN voor veel verminderden prijs.

FUNCKE, Paulus te water en te land, gebonden f 3.— thans f 1.90
FUNCKE, Zielestrijd en Zielevrede, gebonden f 3.— thans f 1.90
FRANCKEN, Kern der Christ. leer, gebonden f 1.30
JAMES, Geschenk van een Christ. vader aan zijne opwasende kinderen, f 4.40 thans f 2.20
JAMES, Het Huisgezin. Bestuur en vermaningen aan al deszelfs leden, f 3.60 thans f 1.80
JAMES, Gids voor Jongelingen, die het onderlijke huis verlaten, f 1.40 thans f —.60
Compleete uitgave van de Officiële stukken betreffende den uitgang uit het Ned. Herr. Kerkgenootschap, f 5.— f 3.—
BOSTON, Vier-voudigen staat, f 2.— f 1.—
v. VELZEN, Feeststoffen, f 1.75 f 1.—
JACOB GROENEWEGEN, Lofzangen Israëls f —.45
BEECHER STOWE, Kleine vossen in 't gezin f —.75
Vierstemmig Psalmboek, gebonden f 2.50
Men zende postwissel aan ZALSMAN te KAMPEN.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:
Door den heer R. Steltman te Leek f 32.50;
door den heer G. Lucas te Dalfsen f 24.50;
door den heer P. Putma te Buitenpost f 2.50; door den heer M. Hilverda te Abbeja f 27.50; door den heer P. Goudappel te Delft, 2e storting f 126; door Ds. A. D. C. Kok te N.-H.-veet f 11; (1898) van Ds. J. J. Steinbatt te Wijbe f 1; door Ds. A. van Dijken te Aalten f 77.50

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit.)
Van de Geref. kerk te Abbeja f 18.75; van idem te Neede c. a. f 7.56; van idem te Geldermalsen f 4.50; van idem te Hoenzabriël f 1.07; van idem te Zuilichem f 1.75; van idem te Aalst f 2.50; van idem te Well f 3.25; van idem te Vuren f 1.22; van idem te Culemborg f 5.56; van idem te Zalt-Bommel f 6.92; van idem te Arnhem B f 11.66; bij eene spreekbeurt van den heer Jb. v. O. te Koudekerk f 3.62½; Geref. kerk te Berlikum f 11.50.

Aan Schenkingen:
Door Ds. K. Fernhout te Utrecht, van J. te E f 6

Voor het Studiefonds:
Door Prof. Dr. J. Woltjer halfjaarlijksche praesbeude f 39.20.

Voor het Hospitium:
Van den Zusterkring te Utrecht een volledig stel neteldoeksche gordijen en voor de studentenkamertjes en 12 stoffdoeken.
S. J. SEEFAT,
Penningmeester.

Hilversum.
Stoomdruk van ZALSMAN te Kampen.